

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 331.16:658.155.4

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2024-2.7>**Наголюк О.Є.**

кандидат юридичних наук, доцент,
КНДУ "Науково-дослідний інститут
соціально-економічного розвитку міста"

Васюренко Л.В.

кандидат економічних наук, доцент,
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Найважливішою умовою впровадження цифрових інновацій у навчальний процес є усвідомлення важливості та перспективності зазначених інновацій для освітньої сфери, готовність до впровадження та використання цифрового освітнього середовища в практиці освітніх установ. Головне завдання управління полягає у тому, щоб створити сприятливі зовнішні та внутрішні умови для реалізації даної сфери інноваційної діяльності, її цифровізації та використання всіх наявних ресурсів. Аналіз стану проблеми в теорії та практиці дозволив вважати, що для створення цих умов в освітній сфері потрібна відповідна підготовка в рамках додаткової освіти, підвищення кваліфікації, спрямована на розвиток готовності до управління масштабними інноваційними проектами. Соціальне замовлення на інноваційну освіту, яке в першу чергу, обумовлене становленням цифрової економіки, що потребує трансформації всіх ступенів освіти, загальної та професійної, політичними, соціальними, ідеологічними та культурними очікуваннями від освіти у зв'язку з сучасною глобальною ситуацією, в контексті якої освіта виступає як основа механізму розвитку людського капіталу та інноваційного суспільства.

Ключові слова: онлайн-освіта, цифровізація, якість освіти, управління, дистанційна освіта.

TRANSFORMATION OF ILLUMINANCE IN DISTANCE SPACE

Naholiuk Olena

CSRI "Scientific and Research
Institute of Social and Economic Development of the City"

Vasyurenko Larysa

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

The most important mental development of digital innovations in the initial process is awareness of the importance and prospects of the significance of innovations for the lighting sector, readiness for the introduction and availability of digital lighting media in practice and lighting installations. The main task of management is to create favorable external and internal minds for the implementation of this area of innovative activity, digitalization and recovery of all available resources iv. The analysis of the problem in theory and practice allows us to note that for the creation of these minds in the educational sphere, there is a need for adequate training within the framework of additional education, advanced qualifications, and direct development readiness to manage large-scale innovative projects. Social demand for innovative education, which is primarily driven by the development of the digital economy, which will require the transformation of all levels of education, informal and professional, political, social, Ideological and cultural insights in connection with the current global situation, in the context of such coverage acts as the basis for the mechanism for the development of human capital and innovative partnership. The implementation of innovations associated with the development of the digital lighting medium can be carried out in such a way as not to become a self-commitment for which all other areas of life and lighting are forgotten i organization. Who likes the system-process approach to management, which, while focusing on a strategic innovation task, does not lose respect for all other processes that are carried out in the light organization. The criterion for the effectiveness of digital innovation is not simply the establishment of a new installation, but the increase in awareness, the advance-

ment of methodological capabilities, and the effective management of new information resources by the team. The field of lighting recognizes major difficulties in managing innovative processes aimed at implementing digital transformation programs for lighting processes.

Key words: online lighting, digitalization, lighting capacity, control, remote lighting.

Постановка проблеми. Цифрова трансформація освіти зумовила масштабні інноваційні процеси у сфері загальної освіти, охоплюючи змістовні та процесуальні аспекти навчання, конструювання в організаціях цифрових освітніх середовищ, перепідготовку педагогів в аспекті формування у них цифрових освітніх компетенцій та готовності до використання інформаційних ресурсів під час вирішення різноманітних освітніх завдань. Сфера освіти зазнає певних труднощів в управлінні інноваційними процесами, спрямованими на реалізацію програм цифрової трансформації освітніх процесів. Це такі як: рівень умов мотивованого входження до цифрових систем навчання; оцінка доцільності застосування тих чи інших цифрових технологій; управління переходом колективів на системи навчання, що базуються на застосуванні цифрових «платформ»; експертизи ефективності використання цифрових технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найважливішим процесом, що змінює інститут вищої освіти, є цифровізація, що розглядається з кількох сторін. Дослідники Чусова О., Мала І., Биков В., розглядають в своїх напрацюваннях досвід запровадження дистанційного навчання в країнах Європи та США і перспективи для України, а також цю форму навчання як дієвий інструмент управлінської освіти. Деякі вчені, Баркер Б., Барр Р., Бойд Дж., в своїх роботах цифровізацію представляють як процес створення нового цифрового навчального контенту на основі використання цифрових інформаційних технологій. По-друге, вони вважають, що цифровізація інституту освіти є процес створення інформаційного простору з широким доступом до мережі Інтернет здобувачами, масове впровадження дистанційного навчання та використання цифрового освітнього ресурсу. Проблеми ефективності додаткової освіти керівних кадрів досліджуються в аспекті конструювання сучасного змісту такої підготовки (моделювання освіти як єдиної системи; управління базовими функціональними областями освітньої системи – інформація, кадри, процеси, ресурси, програми розвитку, результати; ефективна командна взаємодія; прийняття управлінських рішень на основі якісних та кількісних показників та ін.) та технологій навчання в системі додаткової освіти. Стійкість технологічних змін є головною причиною неперервного зростання якості освіти, тому потребують постійного пошуку раціональних аспектів у даному напрямі досліджень.

Постанова завдання. Дистанційне онлайн-навчання – один з найбільш модних трендів, що часто обговорюються, в сучасному суспільному дискурсі. Водночас часто висловлюється думка, що онлайн-навчання зменшує цінність освіти, оскільки його результати об'єктивно мають занижений у порівнянні з класичною освітою стандарт якості. Сучасне становище ініціює соціальний запит на оцінку ресурсних можливостей дистанційного онлайн-навчання забезпечувати очікувану якість освіти. Отже не зрозуміло чи володіє онлайн-навчання таким потенціалом, який може повністю замінити собою класичну освіту, не поступаючись останньому в якості. До того ж, в основному відомі дослідження, спрямовані на порівняння класичного та онлайн-навчання, проводяться досить формально, без необхідного аналізу всіх ресурсів, які вони мають. Тим не менш, продовжується наукова полеміка прихильників дистанційного навчання з їх чисельними опонентами [2; 9; 10].

Ця стаття має на меті зазначити проблему, яка полягає у розробці наукових засад визначення пріоритетних напрямів, змісту та методів підготовки керівників до управління інноваційними процесами, пов'язаними з цифровою трансформацією освіти дистанційну форму онлайн-навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. У своїй технології розвитку професійно значущих властивостей фахівців при безперервній освіті наголошується на особистісно-орієнтованому підході до професійної освіти. Дана технологія забезпечує формування спеціаліста, що характеризується відповідальністю, організованістю, сумлінністю, прагненням до високої якості виконання роботи, працьовитістю, самостійністю, здатністю до самостійного розвитку, терпимістю та позитивним мисленням [5; 8].

Сутність особисто-орієнтованих педагогічних технологій розвитку педагогів вищої школи розкрито в роботах багатьох вчених [1–9], досліджено особливості педагогічної технології формування особистісних творчих якостей у сучасному освітньому контексті. Сучасна педагогічна технологія розкриває цілісну систему взаємозалежних елементів, які відображають змістовно-цільовий, процесуально-діяльнісний та оціночно-результативний вектор розвитку.

Технологія реалізується на кілька етапів: інформаційно-аналітичний, прогностичний, мотиваційний, моніторинговий, результативний. Тому наразі маємо справу з необхідністю створення самостійного соціологічного способу для

дослідження ресурсів навчання, насамперед дистанційного онлайн-навчання, а також вивчення широкого спектру проблем його подальшої інституціалізації у системі вищої освіти.

Важливу роль формуванні найбільш значимих, емперично верифікованих висновків займає поняття інституційної рівноваги, що дозволяє найбільш оптимально розглядати можливість вітчизняної вищої школи щодо якості освіти [2; 5].

У сучасній соціологічній думці складні процеси трансформації інституту вищої освіти представлені теоріями глобалізації, цифровізації та діджиталізації у їх взаємозв'язку. Необхідно дослідити наслідки впливу процесу глобалізації на інститут вищої освіти, аналізувати пов'язані з ним процеси цифровізації, розглядаючи їх головним чином як наповнення відповідних електронних платформ інноваційним навчальним контентом з використанням інформаційних технологій, розширення самого цифрового простору з широким та найбільш зручним доступом, просування онлайн-навчання як провідного освітнього ресурсу. Також це визначає контури вивчення дистанційної освіти та якості освіти, що характеризується самостійною специфікою, у рамках якої головним чином розглядаються внутрішні процеси освітньої діяльності (організація його структури, функції, практики, соціальні позиції викладачів тощо) [4; 6; 7].

Вища освіта є інститут, що має високу соціальну значимість. У першу чергу йдеться про три ключові функції даного інституту: підготовку фахівців-професіоналів високої кваліфікації; інтеграції індивіда у систему культурних цінностей та сенсів даного суспільства; спрямованої інноваційної активності щодо створення наукових знань. У цьому мало констатувати наявність цільових орієнтацій. Освіта, що реалізується у вищій школі, не є виключно приватною справою здобувачів та викладачів, оскільки другі, як правило, знаходяться всередині освітньої системи цілком обмежений проміжок часу. Потім випускники взаємодіють головним чином із іншими громадськими інститутами. Тобто сама якість здобутої ними освіти може позначитися на виконанні роботи надалі, причому раптово виявитися у кризовій ситуації. У цьому і суспільство, і держава мають бути застраховані від негативних наслідків освітньої діяльності, отже, захищені від можливої дисфункції інституту освіти. З формальної точки зору гарантом якості результатів освітньої діяльності є сама держава, проте реальна відповідальність часто лягає на викладацький склад, що [8–10].

Разом з тим, на процес формування гарантій якості у системі вищої освіти впливають працевдавці. З іншого боку, інституційна основа освітнього процесу формується у контурі інтеграцій між викладачами та студентами. Подібна соці-

альна взаємодія здатна забезпечити відтворення цінностей науки та професіоналізму, а також несе в собі важливе культурне та виховне значення. Тут особливу роль відіграють стабільність освітнього процесу та збереження позитивних традицій, що склалися у рамках класичної системи освіти. Як стабільність освітньої діяльності можна розуміти інституційну рівновагу, продиктовану переконанням учасників освітнього процесу не змінювати, принаймні односпрямованим чином, правила гри, що вже склалися [3; 6].

Стабільність інституту вищої освіти визначається наступною низкою факторів. Перший чинник полягає у здатності, включаючи представників держави, студентів та викладачів, узгоджувати загальні для освіти цілі. Ризики дестабілізації освітньої системи багато в чому випливають із неузгодженості між усіма учасниками організації освітнього процесу. У зв'язку з цим припустимо, що діяльність як викладачів, так і самих студентів може мати навіть опозиційний характер і перебувати в суперечності з цілями та завданнями держави [7; 8].

Другий чинник пов'язаний з обмеженістю наявних ресурсів. Таким чином, ресурсний фактор тісно пов'язаний із можливостями матеріально-технічної бази, недостатністю реального фінансування викладацької діяльності у сфері дистанційного онлайн-навчання. В останньому випадку можна говорити, що у зв'язку з цифровізацією освіти збільшився час роботи багатьох викладачів [7; 8].

Третій чинник є нормативним. Нормативні обмеження, поширені всередині системи вищого рівня не повинні створювати додаткові бар'єри для досягнення цілей, поставлених та орієнтованих на професійний успіх. У цьому необхідно допускати наявності гострої конкуренції між формальними і неформальними нормами, діючими всередині освітнього процесу, що може безпосередньо негативно впливати на інституційний баланс. При цьому як формальні, так і неформальні норми повинні унеможливити дискримінацію та придушення прояву активності у сфері формування нових знань [7; 8].

Виходячи з вищесказаного, можна дійти висновку, що стабільність інституту вищої освіти буде стійкою з високого ступеня інтеграції до свого складу нормативних комплексів, відповідальних за підтримку якості освітніх стандартів. Важливо відзначити, що дефіцит інституційної рівноваги свідчить або про конкуренцію всередині окремих інститутів, включених в освітній процес, або про кризу комунікативних практик усередині освітньої системи, що говорить про роз'єднаність учасників освітнього процесу, орієнтованих на досягнення різних цілей.

Як базові аспекти якості вищої освіти можна виділити: 1) еталонність – є важливим показ-

ником якості вищої освіти, оскільки заздалегідь передбачає належний результат процесу навчання, зафіксований у реальних індикаторах; 2) корисність – пов'язана з реальним задоволенням потреб онлайн-навчання, розглянуте крізь призму зростання якості освіти, має сприяти досягненню поставлених цілей, пов'язаних з нормальним функціонуванням інститутів, підтримуючи координацію між усіма учасниками, а також передбачає виховання індивідів та підвищення культурного рівня суспільства загалом; 3) узгодженість – допомагає сформувати консенсус між учасниками з низки питань, що стосуються якості освіти та подальшої послідовності її розвитку; 4) довірливість – є необхідною умовою комунікації між різними учасниками освітнього процесу та насамперед націлена на зняття конфліктів між викладачами та студентами [1; 3; 6; 9].

Дистанційне онлайн-навчання у сфері освіти – це форма організації процесу оволодіння знаннями, вміннями та навичками, аудіо- та відео-взаємодія, що здійснюється на дистанції між викладачем та студентом за допомогою засобів телекомунікації.

Онлайн-навчання, розглянуте крізь призму зростання якості освіти, має сприяти досягненню поставленої мети, пов'язаної з нормальним функціонуванням інститутів, підтримуючи координацію між усіма учасниками. Ключову роль визначенні якості вищої освіти грають ресурси, необхідні забезпечення процесу навчання. Дефіцит ресурсів може призводити до дизфункції інституту вищої освіти, як і в тому випадку, якщо

між усіма учасниками процесу навчання існуватиме структурна недовіра [1–3].

Одним із таких ресурсів позиціонується дистанційне онлайн-навчання. Це форма організації процесу оволодіння знаннями, вміннями та навичками, що відбувається в дистанційному режимі на основі синхронізації дій як викладачів, так і студентів, що включені до процесу активного використання необхідних технічних засобів комунікації, здатних забезпечити безперервний аудіо-візуальний контакт.

Висновки з проведеного дослідження. Повсюдне поширення у системі освіти дистанційного онлайн-навчання ставить на науковий порядок денний питання можливості даного формату забезпечити якість освіти. Таким чином, потенційний перехід в режим онлайн очікувано спричинить не лише зміну умов навчання (передусім, технологічних), а й суттєве оновлення самого еталона якості. Реалізація інновацій, пов'язаних із розвитком цифрового освітнього середовища, має здійснюватися таким чином, щоб не стати самоціллю, заради якої забуваються всі інші сфери життєдіяльності освітньої організації. Цьому сприяє володіння системно-процесним підходом в управлінні, при якому, зосереджуючись на стратегічному інноваційному завданні, не втрачають уваги і всі інші процеси, що відбуваються в освітній організації. Критерієм ефективності цифрових інновацій є не просто встановлення нового устаткування, а зростання освітніх досягнень, підвищення методичних можливостей, ефективне використання управлінської командою нових інформаційних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Чусова О.М., Ваколя З.М., Чейпеш І.В. Педагогічні основи дистанційного навчання. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип. 80. Т. 2. С. 167–170. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/3481>
2. Afonasyova M.A., Panfilova E.E., Galichkina M.A., & Ślusarczyk B. Digitalization in economy and innovation: The effect on social and economic processes. *Polish Journal of Management Studies*. 2019. No. 19.
3. Мала І. Дистанційне навчання як дієвий інструмент управлінської освіти. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2022. № (2(66)). Р. 132–151. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-66-132-151>
4. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України № 446 від 25.04.2013 р. Редакція від 16.10.2020, 0703-13.
5. Биков В.Ю., Гриценчук О.О., Жук Ю.О. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: кол. монографія. Київ : Атіка. 2015. С. 77–140.
6. Barker B.O., Frisbie A.G., & Patrick K.R. Broadening the definition of distance education in light of the new telecommunications technologies. *The American Journal of Distance Education*. 1989. No. 3(1). P. 20–29.
7. Barr R.B., & Tagg, J. From teaching to learning: A new paradigm for undergraduate education. 1995. URL: <http://ilte.ius.edu/pdf/BarrTagg.pdf>
8. Boyd G. (1993) A theory of distance education for the cyberspace era. In D. Keegan (Ed.), *Theoretical principles of distance education*, London: Routledge, pp. 234–253.
9. Vasyurenko L., Kuksa I., Danylenko V. Ordering Logistics Management of Professional Standard Attribution of the Higher Education Specialist. *International Journal of Supply and Operations Management*. 2019. No. 6 (4). DOI: <https://doi.org/10.22034/2019.4.7>
10. Прибилова В.М. Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. *Проблеми сучасної освіти*. 2013. Вип. 4. С. 27–36.

References:

1. Chusova O. M. Vakolia Z. M. and Cheipesh I. V. (2021) Pedagogical foundations of distance learning. *Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*, vol. 80, part. 2, pp. 167–170. Available at <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/3481>
2. Afonasyova M. A., Panfilova E. E., Galichkina M. A., & Ślusarczyk B. (2019) Digitalization in economy and innovation: The effect on social and economic processes. *Polish Journal of Management Studies*, no. 19.
3. Mala I. (2022) Remote control as a live lighting control tool. Further notes to KROK University, E-data is an open data platform in the field of public finance. URL: <https://edata.gov.ua/index.html>
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2013) The Law of Ukraine “On the approval of the Regulation on distance learning”, No. 446 April 25, 2013.
5. Bykov V. Yu. Hrytsenchuk O. O. and Zhuk Yu. O. (2015) Distance learning in Europe and the USA and prospects for Ukraine. *Informatsiine zabezpechennia navchalno-vykhovnoho protsesu: innovatsiini zasoby i tekhnolohii* [Information support of the educational process: innovative tools and technologies]. Kyiv: Atika, pp. 77–140.
6. Barker B. O., Frisbie A. G., & Patrick K. R. (1989) Broadening the definition of distance education in light of the new telecommunications technologies. *The American Journal of Distance Education*, no. 3(1), pp. 20–29.
7. Barr R. B., & Tagg J. (1995) From teaching to learning: A new paradigm for undergraduate education. Available at: <http://ilte.ius.edu/pdf/BarrTagg.pdf>
8. Boyd G. (1993) A theory of distance education for the cyberspace era / in D. Keegan (Ed.). *Theoretical principles of distance education*, London: Routledge, pp. 234–253.
9. Vasyurenko L., Kuksa I., Danylenko V. (2019) Ordering Logistics Management of Professional Standard Attribution of the Higher Education Specialist. *International Journal of Supply and Operations Management*, no. 6 (4). DOI: <https://doi.org/10.22034/2019.4.7>
10. Prybylova V. M. (2013) Problems and advantages of distance learning in higher educational institutions of Ukraine. *Problemy suchasnoi osvity*, vol. 4, pp. 27–36.

E-mail: vasyurenkolarysa@gmail.com